

VELKÁ
DOBRODRUŽSTVÍ

Za bílou paní a čerty na hrad Sokolčí a Hradištský vrch

GPS souřadnice: 48.7404414, 14.5190078

Praktické informace

Délka trasy: 6–9 km

Obtížnost: Středně těžká, avšak krásná trasa vedoucí loukou, lesem, kolem řeky, ale také do kopce. Výlet není možné jet s kočárkem. Pejskům se líbit bude. :) Občas jdete neprošlapanou cestou, někde možná budete muset po kamenech přeskákat říčku, ale i tak výlet stojí za to! Hlavně kvůli panenské přírodě.

Vzdálenost od Prahy a jak se tam dostat: 180 km ujedete asi tak za 2 hodiny a 30 minut. Pojedete po D1, pak směr České Budějovice → Kaplice → Blansko.

www.idos.cz

Turistická mapa: Odkaz na mapy.cz

Parkování: Zaparkujte v obci Blansko, nejlépe na parkovišti před ústavem s pečovatelskou službou.

WC: V přírodě. :)

Možnost občerstvení: Najíst a občerstvit se můžete v restauraci Mlýn u Dubu asi v polovině cesty. Otvírací doba ovšem bývá nevyzpytatelná. Raději si tedy vezměte občerstvení s sebou.

Nejbližší další výlet agentury Velká dobrodružství: [Třeboň](#), [Hluboká](#), [Jindřichův Hradec](#), [Česká Kanada](#).

Trasu pro vás prošla: Lucie Nachtigallová.

Trasu testovali sourozenci Alžběta, František a Viktorie.

Postřehy dětí:

Viki (14 let): „Cesta kolem řeky byla nádherná, ale ten krpál na rozhlednu, to bylo peklo!“

Alžběta (12 let): „Mně se nejvíce líbilo, jak jsme brodili řeku, pak skály a výhled z rozhledny!“

Popis výletu - Legenda pro rodiče

Milí cestovatelé,

zveme vás na středně těžký výlet, který vede panenskou přírodou kolem říčky Černé, skal, zřícenin... Až na rozhlednu. Místy je ale zdolávání trasy dobrodružné. Malé děti tentokrát raději nechte doma, stateční pětiletí prckové by výlet mohli zvládnout. Testovací tým prošel s dětmi osmiletými a vše bylo OK. Nohy však při a po výstupu na rozhlednu bolely každého. Ale ta panoramata!

Pokud se vám výlet zdá dlouhý, lze ho zkrátit o 3 km. Přijdete sice o procházku kolem řeky Černé a mlýn, ale hrad Sokolčí navštívit můžete a na Hradištský vrch vás také odvedeme.

Výlet vznikl s laskavou podporou a pomocí Kulturního informačního centra Kaplice, a proto je zdarma. :)

Dopis dětem

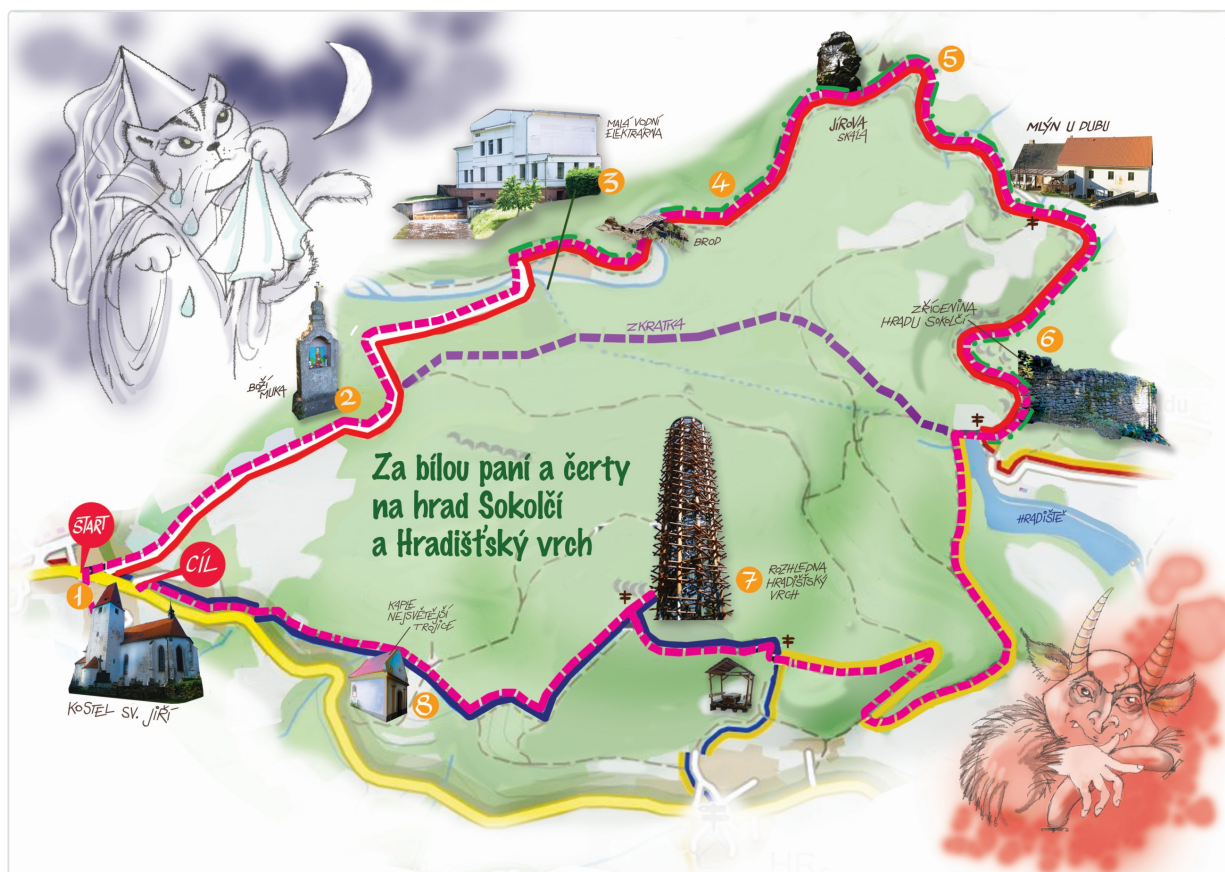
Ahoj, kluci a holky,

dnešní výlet vás provede čarovným údolím řeky, která teče kolem žulových skal a také zříceniny hradu Sokolčí, kde straší! Pokud nepotkáte čerty tam, jistě na vás čekají na Hradištském vrchu.

Stejně jako u našich ostatních výletů jste také k dnešnímu dostali originální mapu s vyznačenou trasou. Pokud půjdete správnou cestou, budete se pozorně rozhlížet, číst texty a poslouchat, co říkají rodiče, jistě splníte všechny úkoly. Umíte-li už psát, doplňte podle uhadnutých slov tajenku a pečlivě ji uschovejte.

Když ji po vyluštění přinesete do Informačního centra Kaplice, dostanete za ni drobný dáreček. (V letní sezoně od 8.00 do 17.00 ve všední dny, v sobotu od 8.00 do 16.00 a v neděli od 8.00 do 12.00. Mimo sezonu pak od pondělí do pátku od 8.00 do 17.00.)

Mapa výletu

Doplňovačka

Jdeme na věc!

Zaparkujeme v obci Blansko, která je součástí města Kaplice. Leží na silnici II/154 Kaplice–Nové Hradky. Parkování je možné v jihovýchodním rohu návsi před ústavem s pečovatelskou službou. Než vyrazíme do přírody, omrkáme zdejší kostelíček. Stojíme jen pár desítek metrů od něj, tak se na něj zajdeme podívat. Čeká tu na nás první soutěžní otázka.

Najděte vedle vchodu nalevo kříž s Ježíšem, pod kterým je letopočet.

1. Sečtěte všechny číslice v letopočtu a výsledek napište.

Křížků je zde hodně. I na druhé straně vchodu a také u silnice, kam se po prohlídce kostela vracíme, abychom našli červenou turistickou značku.

Blansko bylo založeno ve 14. století jako trhové centrum panství nedalekého hradu Sokolčí, kam se dnes také půjdeme podívat. Ambice zakladatele, kterým byl zřejmě některý z pánů z Velešína, dosvědčuje téměř obdélníková velká náves, původní náměstí.

První zmínky o kostelu sv. Jiří jsou z roku 1359. Stojí na hraně prudkého srázu nad údolím Malše. Současná stavba zřejmě pochází z poslední třetiny 14. století. Jde o jednoduchý kostel s hranolovou věží. Celý severní bok kryjí sakristie, depozitář, předsíň a márnice.

Děti, víte, co je márnice? Místnost, které se také říkalo umrlčí komora, se používá k dočasnému uložení lidských ostatků. Čekají tam, než se připraví pohřeb. Dříve márnice rovněž sloužila k ověření, zda je nebožtík skutečně mrtvý. Bylo to hlavně ze strachu, aby nebyl někdo pohřben zaživa. Tento zvyk byl v 19. století běžný v celé střední Evropě. Někdy byla dokonce mrtvým přidělavána na prsty lanka spojená například se zvonem. Kdyby se pohnuli, zvonek by zacinkal.

Pokud znáte knížky od Boženy Němcové, tak za trest do márnice zavřeli třeba Báru, které se pro její nepoddajnou povahu říkalo divá. Komu by takový trest nevadil? Brrrr... Báli by se asi všichni, ale zbytečně. Zesnulí – na rozdíl od živých – už nikomu neublíží.

Kostel prošel na počátku 16. století pozdně gotickými úpravami. Vnější vzhled byl mírně barokně upraven kolem roku 1735. Ze 17. a 18. století pochází většina vnitřního zařízení. V té době Blansko ztratilo postavení, z trhového centra se proměnilo v „pouhou“ ves. Důvodem byla blízkost mnohem významnější Kaplice, která měla díky poloze na zemské stezce větší předpoklady k hospodářskému rozmachu.

V 19. století ve vsi fungovala ruční papírna, jejíhož majitele Albina Wursta (†1883) připomíná pomník v dolní části zdejšího hřbitova. Po roce 1945 došlo i v Blansku (původně Pflanzten) k nucené výměně obyvatel. Čeští Němci byli po válce vysídleni do německy mluvících zemí. Noví čeští obyvatelé se však do pohraničí nehrnuli. A když se náhodou nahrnuli, zase brzo sbalili kufry, protože život v krásných, ale divokých hvozdech nikdy nebyl lehký. Způsobilo to zchátrání řady opuštěných objektů v obci a zánik samostatné farnosti. Kostel dnes spadá pod duchovní správu v Kaplici, bývalá fara slouží jako obytný dům.

Jste zpátky u silnice? Další kříž najdete pod jedním krásným stromem. Poznáte, který to je? A jaký má vztah k české zemi?

Opatrně přejděte silnici a hledejte značku. Je to dosti obtížné, musíte mít očka jako rys. Značku najdete na velké odrazce na sloupu s nápisem RADŠÍ LEŽ, KDYŽ MÁŠ KRÁTKÝ NOHY! :)

Máte?

Které přísloví vám tato zkomolenina připomíná? Lež má krátké...

Pokračujte po asfaltové cestě mírně klesající rovinkou k říčce Černé. Ještě minete několik blanenských domů – poslední má ve štítě keramickou kočičku. Kdo ji vidí? Kdo má doma také kocourka?

My pečujeme hned o dvě útlukové čičiny – sourozence Romea a Julii. Romeo je velký dobrodruh a rád jezdí autem. Před pěti lety nasedl do taxíku a taxikář si ho všiml až o 15 km dále na druhé straně Prahy, kde ho vyhodil z auta ven. Hledali

jsme ho čtrnáct dní, ale pak nám pomohla internetová služba *Psí detektiv* a lumpa jsme si přivezli domů. To bylo radosti! :)

Znáte nějaké pohádky o kočičkách? Co třeba *Byla jednou koťata* nebo *Z deníku kocoura Modroočka*?

Která pohádková postava u sebe mívá černého kocoura?

Míjíte lavičku obklopenou stromečky s bílou kůrou. Jak se jmenují? Najdete někde kolem skupinu těchto stromů, která je stejně početná jako vaše rodina?

Nalevo mineme krásný kamenný kříž s keramickou madonkou. Kolik napočítáte ptáčků? A kdo vidí Boží oko? Za chvíli ho spatříte také na skále...

Klesáte do údolí po cyklostezce a málo frekventované silnici k říčce Černá. Jmenuje se někdo z vás Černý? Nebo Black? Nebo třeba Depeche Mode? :) Pokud ano, je dotyčný zvolen vedoucím výpravy a může vaši partu vést. Pokud s vámi jde pejsek a má černý kožíšek, ať vede on. Schválně, kam vás doveče. :)

Kdo první uvidí žlutý dům s červenou střechou? Kdo vidí dřevěné kolo a chomout? Který z tatínků ho měl na svatbě na krku? :)

Nyní najdete sloup vysokého napětí, na kterém je červená značka. Nad ní je železná tabulka.

2. Napište, jak se jmenuje závod.

Místu, kterým dnes procházíte, se říká Soběnovská vrchovina. Je to centrální část Novohradského podhůří. Od roku 1995 byla vyhlášena přírodním parkem. Kromě živé i neživé přírody jsou zde chráněny i historické hodnoty osídlení a krajinné architektury. Do přírodního parku náleží celé údolí říčky Černé, a zejména Slepíčí hory, které s vrcholy Kohout a Vysoký Kámen (zvaný též Slepice) tvoří nejvyšší část území. Nižší kopce Besednická hora, Jeseň a Lindlův kopec jsou nazývány „kuřaty“.

Zkratka:

Pokud už nyní víte, že 8 kilometrů neujdete, následujte cyklostezku 1187 a k říčce Černé nescházejte. Cyklostezka vás odvede k přehradě Hradiště, kde se s vámi zase potkáme. Tajenku vyluštíte tak jako tak (fotky v galerii napoví). Pokud vás mrzí, že jste minuli hrad Sokolčí, tak se od rozcestníku Černá - přehrada o kousek vraťte a na hrad narazíte.

Pomalu scházíme k říčce Černá. Pramení v Novohradských horách v Rakousku pod vrchem Barenstein v necelých 1000 m n. m. Nejprve teče k západu, od Černého údolí se obrací k severozápadu a tento směr si přes krátký oblouk pod Soběnovskou nádrží udržuje až k ústí do Malše pod Kaplicí. Povodí Černé má rozlohu 148 km². Řeka protéká úzkým zalesněným údolím a má charakter horské bystřiny. I v létě je pěkně ledová. Vyzkoušeli jsme to na vlastní kůži! A ta barva! Spíš by se měla jmenovat Hnědá nebo Rezavá. :)

Koryto je úzké s ostrými zákruty, kamenité až balvanité a s velkým spádem. Část pod Soběnovem, kterou budete tak za 20 minut procházet, byla kdysi upravena pro plavbu dřeva. Dnes jsou tyto stavby rozpadlé... Jezů najdeme na toku jen několik, navíc jsou ve špatném stavu.

Přicházíte k soběnovské malé vodní elektrárně. Toto vodní dílo bylo uvedeno do provozu v roce 1924. Kdo už byl v té době na světě? A co babička? No, možná prababička...

Elektrárna pracuje ve špičkovém provozu. Poté, co byla při povodni v roce 2002 téměř zničena, prošla rekonstrukcí a modernizací. Jsou zde nainstalovány dvě horizontální Francisovy turbíny, každá o výkonu 615 kW, hltnosti 1,37 m³/s, 1000 otáčkách za minutu a průměru oběžného kola 560 mm. Byly vyrobeny firmou Kolben Praha / ČKD Praha.

Nemůžeme si pomoci, ale pokaždé, když čteme nebo píšeme, že něco vyrobila firma Kolben, nám naskočí jméno Daněk a Cimrmanova hra *Posel z Liptákova - vizionář*.

V jednoaktové hře *Divadla Jára Cimrmana se sází na mystifikaci a vtip, že za dcerou uhlobarona chodí dva nápadníci: pánové Kolben a Daněk. Jenže ve skutečnosti se průmyslníci možná osobně nesetkali ani kvůli podnikání, natož aby si podávali dveře u slečny jako sokové v lásce. Emil Kolben byl téměř o čtyřicet let mladší než Daněk. Iluzi, že jde o podnikatelskou dvojici, z nich udělalo až sloučení jejich závodů do ČKD, tedy Českomoravská-Kolben-Daněk. K tomu*

ovšem došlo asi 70 let po založení společnosti Daněk a spol. Příběh je to složitý a dlouhý...

Počátek je v roce 1854, kdy Daněk koupil se starostou Karlína Josefem Götzlem strojírenský závod A. Meisner & Comp., který provozoval pod novým názvem Daněk & Co. V roce 1871 firmu prodal nově založené akciové společnosti Breitfeld, Daněk a spol., kterou založil s původní firmou Breitfeld & Evans a jež se stala jednou z hlavních součástí později vzniklého koncernu ČKD. Jenže to už se píše rok 1927. Do té doby musel svoje impérium vybudovat také průmyslník Kolben. Tomu pak továrnu sebrali nacisté a on skončil v koncentračním táboře.

Ale protože nechceme končit smutně a Cimrmana máme moc rádi, připomeneme si několik legendárních hlášek ze hry Vizionář: :)

„Už končíme. Nic nového nerozjíždět!“

„Tam není napsáno Tereška, tam je napsáno Petr.“

„Cože, Petr? Já přece v rodině žádného Petra nemám.“

„Počkejte, to není celý, tam je napsáno Petr Bezruč.“

„To jsem se zase zakecal.“

Najděte naučnou tabuli o elektrárně a...

3. Opište první slovo souvislého textu.

Přejděte most, odbočte doprava a napojte se na naučnou stezku. Její osvětové tabule představují zajímavosti z přírody, historii osídlení a využití okolí této malebné říčky. Stezka není značená právě nejzřetelněji a tabule také nejsou v nejlepší kondici, ale narazíte na ně. Jen se k nim musíte prodrat skrz trávu a křoví. :)

Kromě nejsevernější části je toto území tvořeno granodioritem. To je hlubinná vyvřelá hornina s velkým množstvím křemene. Zkuste říct pětkrát za sebou: granodiorit. Kdo to dokázal?

Skály, balvany, kamenná moře a několik mrazových srubů jsou důsledky jeho zvětrávání. Pozor, mrazové sruby nejsou chajdy, do kterých byste se šli v zimě a metelici ohřát. Jsou to skalní stupně ve svazích, které vznikly zvětráváním skal v důsledku mrazivých teplot. Voda se dostala do puklin, kde zmrzla, led skálu roztrhal, menší kameny a kamínky odnesla dešťová voda... A „sруб“ byl za nějakou tu tisícovku let na světě.

Minete letní tábor a hned za ním uvidíte nalevo pár menších skal. U nich je také namalované Boží oko. Najdete ho?

Zdejší kopce jsou porostlé především smrkovými lesy. Najdete tu však i jedle, buk a jiné listnaté dřeviny. Poznáte nějaké další? Co třeba osiku? Přicházíme k říčce do místa, kde ji musíme překonat. Zvládli jsme to suchou nohou, ani botku nesmočili. Je zde totiž hodně kamenů, po kterých se dá přejít či přeskákat! :) Po zdolání toku pokračujeme rovně za nosem loukou a lesem.

Představte si, že se po této říčce plavily vory. Víte, jak to probíhalo?

První prokazatelný záznam o plavbě vorů po Vltavě pochází z první čtvrtiny 14. století. Tehdy již byla voroplavba plně rozvinutá. Dřevo bylo vždy základním stavebním materiálem a také hlavním zdrojem energie. Kromě toho bylo možné vory výhodně použít k přepravě dalšího zboží, například soli, písku, šterku, kamene. Ale i piva, a dokonce výrobků šumavských skláren. Lze říci, že řeky jižních Čech byly pro plavbu vorů téměř ideální: Do Vltavy se vlévá řada menších přítoků (Malše, Lužnice, Otava, Sázava a Berounka), po nichž připlouvaly vory ze vzdálenějších míst. Okolí toku pokrývaly husté lesy – zdroj kvalitního dřeva. Vhodné břehy umožňovaly zakládání vazišť a přístavů. V neposlední řadě byl výhodou fakt, že Vltava tekla do Prahy – obchodního centra celých Čech. Dalšími odbytišti byla města dále na Labi. Některé vory končily svou pouť dokonce až v Hamburku.

4. Jak se jmenuje země, kde leží Hamburk?

Voroplavbě se na Vltavě dařilo až do počátku 20. století. První vážnou komplikaci přinesla první světová válka: Mnoho plavců bylo odvedeno a kvůli snížené poptávce se ani moc netěžilo dřevo. Po válce došlo k obnově voroplavby, byť ne v původní míře. Definitivní konec vorů způsobila výstavba přehrad. Dokončením hráze Slapské přehrad, jež není vybavena plavebním zařízením, se vodní cesta natrvalo uzavřela. Od té doby byly vory plaveny již jen občas a na kratších úsecích, a to převážně pro účely dopravy stavebního dříví k budovaným přehradám (Orlík a Kamýk). Úplně poslední prámy

propluly řekou 12. září 1960. Tehdy byla uzavřena hráz dokončované Orlické přehrady. Přes 70 km dlouhý úsek řeky od Týna nad Vltavou k Orlíku se změnil v jezero a tisíciletá historie voroplavby na Vltavě skončila.

Míjíte ohniště a naučné tabule *Život řeky a Voroplavba*. Pokračujte ke skalnímu ostrohu, který horolezcům nabízí 25 metrů vysokou stěnu. V severovýchodním úpatí Jírovy skály (na druhé straně řeky) se nachází i malá pseudokrasová žulová jeskyně. Třeba se vám ji podaří najít. Pokud ano, vyfoťte ji pro nás, my ji nenašli.

Pod nohama vám křupají plody buku. Je jich tady opravdu hodně, to se musí divokým prasátkům líbit. Víte, jak se plody buku jmenují? A jaký je rozdíl mezi dubem a bukem?

5. Jak se jmenuje plod dubu?

Pokračujte podél „zdivočelé“ říčky až k penzionu *Mlýn u Dubu*. Jak by se také mohl jmenovat jinak, že?

Zde se můžete nejen občerstvit, ale také seznámit s historií mlynářského řemesla a sklářství, které jsou pro oblast Novohradských hor charakteristické.

Mlýn na říčce Černé (dříve Eich muehle nebo Aich muehle) je poprvé připomínán už roku 1368, kdy ho Jan z Dobré Vody prodal faráři z Blanska. Nárok na mlýn si v roce 1591 prosadil Vilém z Rožmberka. Mlít se tu přestalo v roce 1924, kdy byla většina vody odvedena do nedaleké elektrárny. Poslední majitel Petr Smolík nechal na hlavní budově vytvořit malbu zobrazující svatého Petra. Vidíte ji?

A vidíte krmelec s obrázkem jelena?

V roce 1930 vlastnil mlýn a pilu Václav Havel. Ale ne prezident, to je jen shoda jmen. :)

Jihovýchodně od *Mlýna u Dubu* se ve skalní stěně nachází další malá žulová jeskyně. I tu se pokuste najít... Pak hlavně červenou turistickou značku na hrad Sokolčí. Vede mírně do svahu, pak kolem statku doleva a lesní cestou dále. Zhruba po kilometru je na stromě nápis, který vás upozorní, že máte překročit vodu. Je zde mnoho žulových placatých kamenů, takže to opět není problém. Potom už jen vzhůru... A za pár minut jsme u zříceniny.

Komu se nechce, pokračuje po značené stezce (Sokočí tedy neuvidí) a počká na zbytek výpravy na konci hráze přehrad.

Představte si, že na **hrad Sokolčí** se prý místní odjakživa báli chodit, protože tu údajně za nocí poletovali obrovští ptáci, kteří vydávali strašlivé zvuky.

Věděli byste, jak se jmenuje největší český dravec? Je to orel mořský. Tady však neplachtí. Místní tak mohli postrašit maximálně jestřáb, ostříž či káně lesní. Nebo sovy. Případně nějaký hodně přerostlý netopýř. :) Nejpravděpodobnější ale je, že má strach velké oči, a tak místní viděli ptáky větší, než ve skutečnosti byli.

Ještě nás napadá černý pták, který se často objevuje v pohádkách. Třeba v seriálu *Arabela* nebo *Rumburak*. Rovněž kráká v jedné z nejznámějších básní významného amerického básníka Edgara Allana Poea. Kdo si vzpomene? Kolik let mají rodiče od maturity? :)

6. Jak se jmenuje pták?

Věděli byste, který je největší pták světa?

Pštros dvoupřstý. Samci dosahují výšky 210 až 275 cm (samice 175 až 190 cm). Hmotnost tohoto nelétavého ptáka může dosáhnout 150 kg.

Pštrosa můžete chovat pro vejce, maso, kůži a peří. Samice v období snášky snese 30 až 80 vajec. Každé váží kilogram až dva. Jedno takové vejce **vydá za 24 slepičích** a nají se z něj **i 10 lidí**. Navíc obsahuje velmi málo cholesterolu. Cenné jsou také **skořápky**, ze kterých šikulové kouzlí netradiční **kraslice**. Na mase z pštrosích prsíček si moc nepochutnáte, protože ho pštros na placaté hrudní kosti skoro nemá. Masíčko ze hřbetu **a dolních končetin, to je jiná**. Červené pštrosí maso obsahuje málo tuku, takže je zdravé. Dáte si z něj skvělý steak. Pštrosí kůže je **ceněna stejně jako kůže krokodýlí**. Odolává opotřebení a nepropouští vodu. Z jednoho pštrosa získají brašnáři, kabelkáři a páskaři až 1,5 m² kůže.

Na pštrosech jsou ovšem nejceněnější **bílé letky z křídel samců**. Pštrosí péra, to je paráda, nádhera, úžas a efekt. Neobejde se bez nich žádná pořádná show. Zdobí šantánové děvy, karnevalové tanečnice v Riu i jinde. V historii byla

pštrosí brka ozdobou dam z lepších kruhů. Na kloboucích, zabodnutá do účesu a podobně. A takový vějíř z per... Nádhera! Když byl dost velký, schovala za ním dáma nejen ruměnec, ale skoro celé tělo. Jestli dokázal udělat pořádný průvan, nevíme. Je sympatické, že se kvůli této ozdobě nemusejí pštrosí samečci zabíjet. Stačí je oškubat nebo ostříhat. Jestli se jim pak ale chce bez největší ozdoby žít, je otázka.

Chov pštrosů se prostě vyplatí! :)

Navíc se pštros může stát vaším kamarádem a **výborným hlídačem**. Pštrosi s pštrosicemi i pštrosáčky vás prostě budou bavit.

Zpátky k hradu, jehož jméno připomíná úplně jiného ptáka. :)

Ruina hradu Sokolčí je spojena s pověstí o nemilosrdném pánovi. Býval to chudý kraj. Lidé v podhradí dřeli, aby neumřeli hladem. Hradnímu pánovi to bylo fuk. Sám měl všeho dostatek. Byl to krkoun a lakomec. Nikomu nevěřil, proto se rozhodl, že si podzemní úkryt pro své bohatství vyhloubí sám. Dokázal to, jenže přecenil síly. Jen co dokopal, ulehl a zemřel. Jeho duše však nenalezla klidu. Napáchal tolik nespravedlností, měl na svědomí tolik lidského neštěstí, že není divu, že ho vyšší síly odsoudily k nekonečnému trestu: Musí dál hlídat svůj poklad. Navíc v podobě netvora: obrovského černého psa, kterému z tlamy šlehají ohnivé plameny a vyčnívají dlouhé tesáky.

Slyšíte, jak zlověstně vrčí?

Rozvaliny gotického hradu leží na ostrohu pod vrchem Kohout ve výšce asi 650 m nad mořem. Historie sídla zasahuje údajně až do 14. století. Sloužil snad jako strážní hrad nad údolím Černé při obchodní cestě do Lince. O vzniku Sokolčí nejsou spolehlivé zprávy. Padělaná listina z 15. století tvrdí, že král Přemysl Otakar II. potvrdil roku 1264 Vokovi z Rožmberka koupi hradu od Janáka z Vodic. Ve skutečnosti patřil hrad pánům z Velešína a teprve od Beneše z Velešína jej v roce 1387 koupil Oldřich z Rožmberka a připojil k novohradskému panství. V zápisu do obnovených desek zemských v roce 1541 je už hrad Sokolčí uveden jako zbořený. Dosud jsou patrné zbytky příkopu a valu, trosky hranolové věže a paláce. Najdete je?

Teď sejděte jakoukoli pěšinou zpátky k Černé a dojděte k přehradě. Pokud půjdete po hradní straně, počítejte s tím, že musíte domy u ní obejít lesem, protože jsou všude cedule SOUKROMÝ POZEMEK. Je to ale jen pár metrů.

Než dorazíte k přehradě, povíme si ještě jednu pověst.

Zdejší panství svého času spravoval purkrabí jménem Archibald. Měl jedinou dceru Jenoféfu. Ač byla ještě mladá, milovala jízdu na koni a lov divoké zvěře. Často sama vyjížděla do hlubokých lesů, kde se oddávala své kratochvíli. Jednou při lovu postřelila kuší divokého vepře. Raněné zvíře jí splašilo koně natolik, že vyhodil Jenoféfu ze sedla. Přelétla oří přes hlavu, spadla na hlavu a zlomila si vaz. Když večer do hradu přiběhl zpocený kůň bez jezdkyň, otec hned pochopil, že se něco přihodilo. Poslal sluhy dceru hledat. Prochodili s pochodněmi les, její bezduché tělo však objevili až s kuropěním. Odnesli dívku na hrad a po třech dnech ji pohřbili v posvěcené půdě. Její duch se na hradě objevuje za jasných měsíčních nocí. Buď má podobu bílé kočky, nebo lidskou. Na rozdíl od jiných bílých paní nemívá bílé či černé rukavičky, aby tak v předstihu zvěstovala blížící se radostnou nebo smutnou událost. V žádné ze svých podob neškodí, ale ani nepomáhá. Jen smutně teskní...

Všichni se nyní setkáváme u Soběnovské přehrady.

Vodní nádrž Hradiště nebo také **Soběnovská přehrada** či Přehrada na Černé byla postavena v roce 1925 a je považována za nejstarší přehradu v jižních Čechách. V roce 2002 ji protrhly povodně, ale od roku 2005 opět slouží svému účelu, kterým je zadržovat vodu pro vodní elektrárnu v údolí říčky Černé a chránit proti záplavám. Také slouží k rybolovu.

Do elektrárny proudí voda z nádrže štolou a podzemním potrubím o výškovém rozdílu 59,5 metru. První, co vás možná na tomto vodním díle zaujme, je zvláštní kanál oddělený od přehrady kamennou zdí. Vede k propusti, která připomíná rybí přechod. Má podobu velkých schodů se zídkami do tvaru velkého písmene L uprostřed. Vorová propust měla být podle původních plánů dlouhá sto metrů. Z neznámých důvodů ji ale dělníci postavili sedmdesátimetrovou, což zapříčinilo velké komplikace. Vory se v propusti zarážely, a jak zadní části padaly na přední, spoje povolovaly, spřažení vorů se rozpadalo. Ba i jednotlivé kmeny praskaly jako třísky. Zmar a zkáza. Co je nejhorší, životem či zdravím za šlendrián stavitelů zaplatilo několik vorařů. Nakonec i ti nejvyhlášenější a nejšikovnější odmítali soběnovskou vorovou propustí proplouvat.

Přecházíte po hrázi... Čeká vás náročnější část výletu. Budete stoupat. A to po žluté turistické značce. Pokud ji z nějakého

důvodu ztratíte, ničeho se nebojte. Prostě se chytněte nejbližší možné pěšinky mířící vzhůru a za 20 minut budete na vrcholu tak jako tak. :)

Hradištský vrch s nadmořskou výškou 779 metrů je výraznou dominantou Soběnovské vrchoviny. V současné době je díky vykáčenému lesnímu porostu otevřený výhled k západu směrem na Kleť. Vrch je z východní a severní strany obtékám říčkou, která se jmenuje... Jak?

Kdo si vzpomene?

Na vrcholu se nacházejí zbytky nedatovaného hradiště elipsovitého tvaru (asi 100 x 200 metrů). Předpokládá se, že pochází z mladší doby bronzové. Později se na stejném místě nacházela i slovanská pevnost, přesněji řečeno strážní stanoviště kmene Doudlebsů. Odborníci se ale přiklánějí k názoru, že šlo spíše o místo, které v případě nebezpečí sloužilo jako úkryt.

Kouzlo místa je silné a obrovské balvany v okolí tuto sílu ještě umocňují. Prokazatelně se lze na kopci vždy okolo prvního jarního dne setkat s čerty. Esoterici tvrdí, že jde o ideální místo pro komunikaci s vesmírem. Tak zaměřte zraky do co nejvyššího bodu nebe a vyšlete nějakou zprávu: Tři, dva, jedna... Ted! :)

Hradištský vrch je proto součástí *Keltského telegrafu*. Co to je? Událost, která se koná vždy první jarní sobotu na vrcholcích významných kopců v celé České republice. Jednotlivé skupinky tzv. čertů se dorozumívají pomocí světelného signálu, jenž se šíří krajinou jako lavina. Dochází k mystickému propojení všech účastníků i k napojení přesahujícímu běžný myšlenkový prostor dnešních lidí.

Necháme vás komunikovat s vesmírem. Za chvíli se sejdeme u rozhledny. Sraz si dáme u naučné tabule dole.

Už jste tam? :)

Ve spodní části tabule *Vyhlídková rozhledna* najdete v erbu jednu nadpřirozenou bytost a napište.

7. Jakou mají její křídla barvu?

Bezmála **třicet metrů vysoká vyhlídka** vznikla na místě, kde kdysi stálo keltské opevnění. Její konstrukce je ze dřeva a ocele. Autorem je brněnský **architekt Pavel Jura**. **Rozhledna** stojí ve výšce 780 metrů nad mořem. Její půdorys odkazuje na tvar pětিলísté růže ve znaku šlechtického rodu Rožmberků, který místní kraj zásadně proměnil. Tento starý symbol – v podstatě pentagram – je proto základem rozhledny. Obvodový plášť tvoří pětiboké hranoly z modřínových trámů. Z vyhlídky jsou za dobrého počasí dobře viditelné **Alpy**, směrem k Lipnu Plechý, Vítkův kámen, Kleť. **S**měrem do vnitrozemí Budějovická kotlina, Novohradské hory a Soběnovská vrchovina. Vidíte je?

Už jste se vynadávali? Tak pomalu slezeme. Je prima, že jsou „dírkaté“ schody jen v poslední části. Jinak bychom například my nahoru ani dolů jít nemohli, protože nám pohled skrz ně nedělá dobře. Jak to máte vy?

Od rozhledny vyrazíte po modré k rozcestníku, který vás po modré posílá dál do Blanska. Jsou to pouhé 2 kilometry, za dvacet minut budete ve finále.

Příjemná lesní stezka nás přes louku dovede až ke kapličce. Je jen pár desítek metrů od silnice, po které dojdete k autu.

U kaple Nejsvětější trojice na nás čeká poslední písmenko do tajenky. Najděte na kapli letopočet, přečtěte ho a dobře si stavbu prohlédněte.

Obracíme se na rodiče. Poznali byste, ve kterém slohu je kaplička postavena? Není to ani gotika, ani renesance a není to kupodivu ani románská rotunda. :)

8. Ve kterém slohu je postavena kaplička?

Mrkněte do tajenky. Už vidíte, co na vás z ní kouká. Je to jedna z postav, které „okupují“ zdejší vrch a kterou byste určitě nechtěli potkat.

Pekelník je jedno z označení ďábla. Je úhlavním nepřítelem Boha a ztělesněním zla. Může vypadat různě. Třeba jako člověk s rohy a kopyty, často také s vidlemi. Případně jako anděl s křídly netopýra. Pekelníci neboli čerti byli později zobrazováni ve stále děsivějších podobách a svalovaly se na ně všechny hříchy i zlo. My vám přejeme, abyste žádného takového tvora

nepotkali. Nejzákeřnější jsou ti, kteří se dokážou skvěle maskovat. Vypadají jako normální lidé, takže je hned tak neodhalíte.

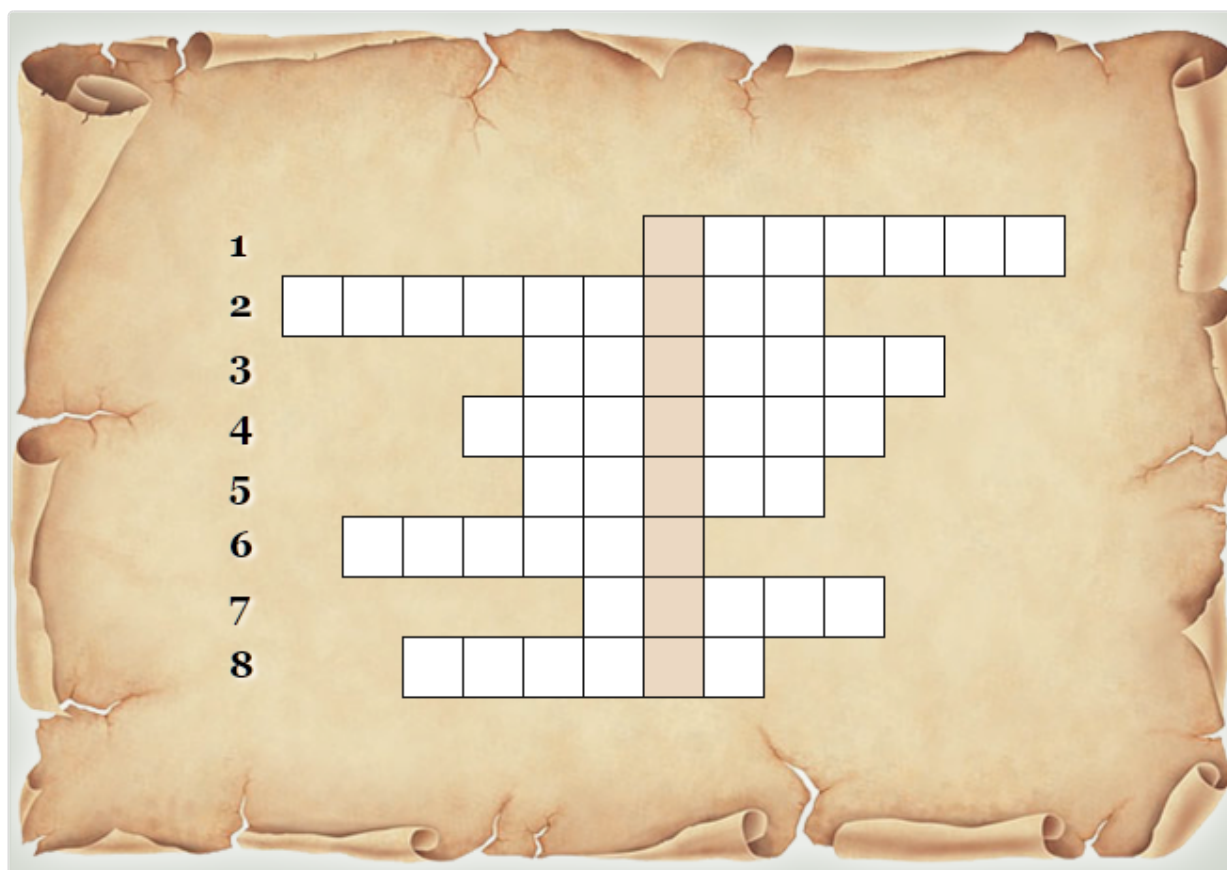
Modrá značka nás nyní odvede k silnici, po které kráčíte po levé straně směrem z kopce. Opatrně, jezdí zde auta.

Přejeme vám šťastnou cestu domů a nezapomeňte se v Informačním centru Kaplice zastavit pro dáreček a tipy k návštěvě místních restaurací či kaváren. Hezky poděkujte, protože právě díky milým lidem z centra máte tento výlet zdarma. My děkujeme také! :)

V textu byly mimo jiné použity informace z webu <https://www.ikaplice.cz/>.

Otázky k tajence

1. **Sečtěte všechny číslice v letopočtu a výsledek napište.**
2. **Napište, jak se jmenuje závod.**
3. **Opište první slovo souvislého textu.**
4. **Jak se jmenuje země, kde leží Hamburk?**
5. **Jak se jmenuje plod dubu?**
6. **Jak se jmenuje pták?**
7. **Jakou mají její křídla barvu?**
8. **Ve kterém slohu je postavena kaplička?**

A co můžete vyhrát?

Tajenku posílejte na e-mail veldo@veldo.cz. Můžete ji také poslat ve zprávě na náš Facebook "Velká dobrodružství". Každý měsíc vylosujeme jednoho z výletníků, kterému pošleme našeho **Lumpardíka z podhradí**. Vždy připojte celé jméno, adresu a také kód výletu.

